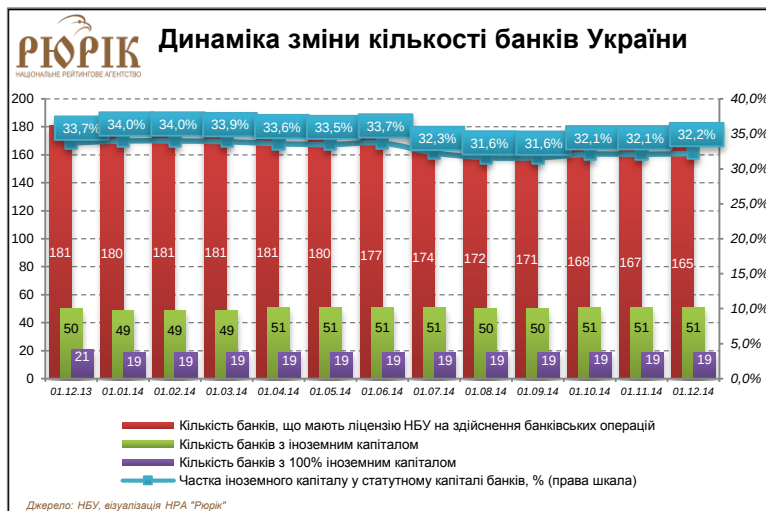
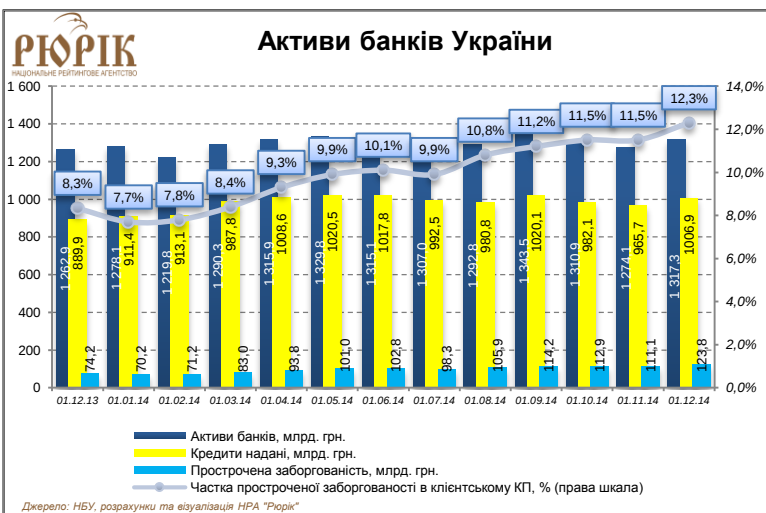


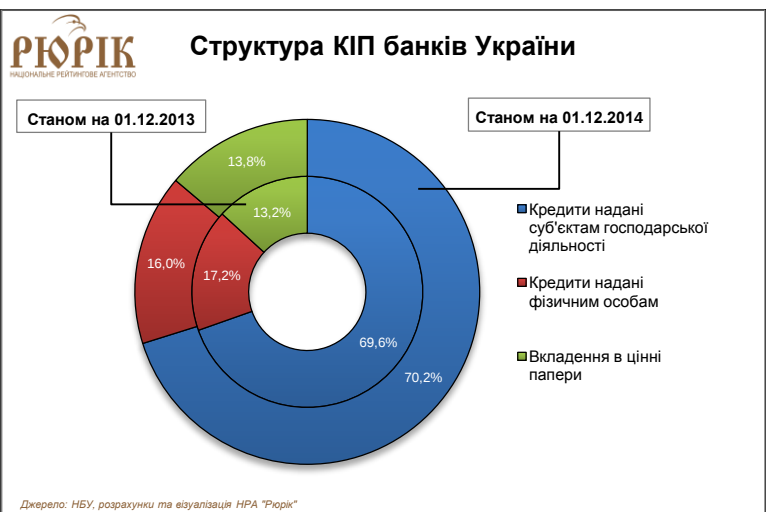
НРА «Рюрік» відзначає наступні ключові зміни в банківській системі України за результатами листопада 2014 року:



– Станом на 01.12.2014 р. **кількість банків**, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, становила 165 (в т.ч. 51 банківська установа з іноземним капіталом). Так, протягом перших одинадцяти місяців 2014 року НБУ прийняв рішення про відкликання ліцензій шістнадцяти банківських установ (в т.ч. двох у зв'язку з анексією Криму та як наслідок, неможливістю здійснювати банківський нагляд з метою регулювання). Загалом, на дату написання огляду, з початку року внаслідок погіршення платоспроможності, до 33 банківських установ було запроваджено тимчасову адміністрацію (з них по 17 банках вже було прийнято рішення про ліквідацію, в 16 працює тимчасова адміністрація). Варто зауважити, що окремі банківські установи були визнані неплатоспроможними внаслідок порушення ними законодавства з питань фінансового моніторингу. Незважаючи на ліквідацію ряду проблемних банківських установ з приватним українським капіталом, частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків за результатами одинадцяти місяців 2014 року значно зменшилась та наразі складає 32,2%. Варто зазначити, що на зменшення частки іноземного капіталу в БСУ вплинуло як зниження інвестиційної привабливості України внаслідок ведення бойових дій на сході України (що зумовлює вихід західних інвесторів з українського ринку), так і більш прискорене зростання основних вітчизняних банків (в т.ч. за рахунок придбання і поглинання іноземних банківських установ). При цьому, значна кількість банків з іноземним (західним) капіталом переорієнтовується переважно на обслуговування корпоративних клієнтів. Втім, незважаючи на відтік західного капіталу з українського ринку, частка російських банків в активах БСУ залишається стабільною та наразі становить близько 13,61% (11% станом на 01.01.2014 р.).



– Сукупний **обсяг активів БСУ** протягом листопада збільшився на 43 140 млн. грн. переважно внаслідок значної девальвації національної валюти. Значення офіційного валютного курсу пари USD / UAH станом на 01.12.2014 р. становило 1 505,6413 грн. за 100 доларів США (в той час, як станом на 01.11.2014 р. – 1 295,0746 грн. за 100 доларів США). Незважаючи на введення з боку НБУ обмежень на видачу коштів фізичним особам з поточних та вкладних рахунків, відтік коштів населення протягом листопада був значним, що, в свою чергу, негативно відобразилось на рівні ліквідності та платоспроможності банківських установ. Значення нормативу Н4 станом на 01.12.2014 р. складало 44,94% (56,99% станом на 01.01.2014 р.). Обсяг рефінансування банків НБУ протягом листопада поточного року становив 27,2 млрд. грн. (в т.ч. кредити для підтримання ліквідності – 3,9 млрд. грн.) за середньою відсотковою ставкою 17,82% річних. З метою сприяння більш гнучкому управлінню ліквідністю, НБУ прийняв рішення про скасування з 19.08.2014 р. вимоги щодо формування обов'язкових резервів на окремому рахунку в НБУ. Зважаючи на відтік клієнтських коштів протягом листопада поточного року, залишок коштів на коррахунках та транзитних рахунках зменшився на 8,96% (2 475,1 млн. грн.). Таким чином, на початок грудня залишок коштів на коррахунках становив 25 145,0 млн. грн. Протягом листопада обсяг вкладень в цінні папери збільшився на 2,1 млрд. грн., що може бути обумовлено девальвацією національної валюти, що, в свою чергу, відобразилось на збільшенні обсягу валютних ОВДП, які перебувають у портфелях банків. Так, станом на 01.12.2014 р. обсяг вкладень в ОВДП складає 84,1 млрд. грн.

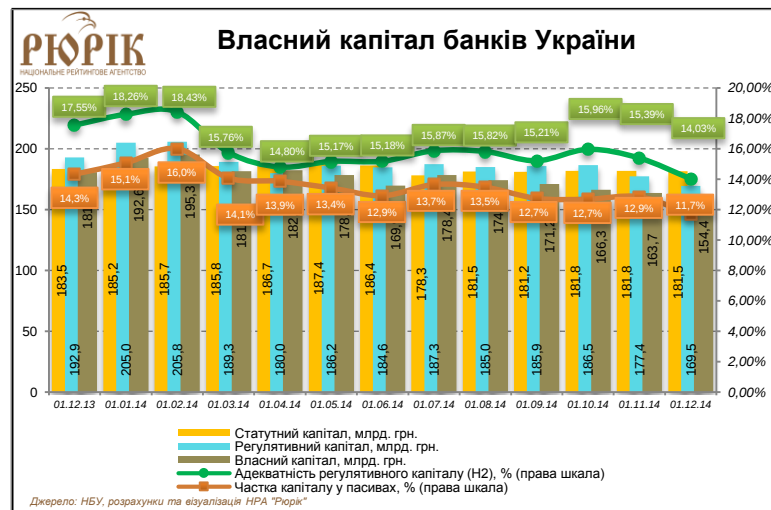


– Протягом листопада 2014 року обсяг **клієнтського кредитного портфеля** збільшився на 41,19 млрд. грн. та станом на 01 грудня 2014 року складає 1 006,88 млрд. грн. Збільшення сукупного обсягу клієнтського кредитного портфеля відбувалось виключно внаслідок девальвації національної валюти, що зумовило зростання залишків валютних кредитів. Обсяг наданих кредитів в національній валюті скоротився на 7,29 млрд. грн., в той час як обсяг кредитів, наданих в іноземній валюті в доларовому еквіваленті скоротився на 1,62 млрд. грн. (екв. в іноземній валюті). Частка валютних кредитів в загальному клієнтському кредитному портфелі залишається значною та складає 46,72%. При цьому, близько 1/5 валютних кредитів були надані населенню (в т.ч. значна частка валютних кредитів була надана ще в 2008-2009 рр. на придбання і будівництво нерухомості). Загалом, скорочення обсягів кредитування корпоративного бізнесу відбувалось на фоні нестабільної економіко-політичної ситуації в Україні та обмеженої кількості позичальників з високим рівнем кредитоспроможності. Обсяги роздрібного кредитування також скоротились, що може свідчити про підвищення вимог банків до потенційних позичальників та небажанням приймати додаткові ризики, займаючись роздрібним кредитуванням в умовах дефіциту ліквідності. Загалом, зниження обороту та обсягів виробництва основних галузей, ведення бойових дій на сході України, а також зниження реальних доходів населення за високої девальвації національної валюти можуть в подальшому призвести до виникнення труднощів з обслуговування позичальниками

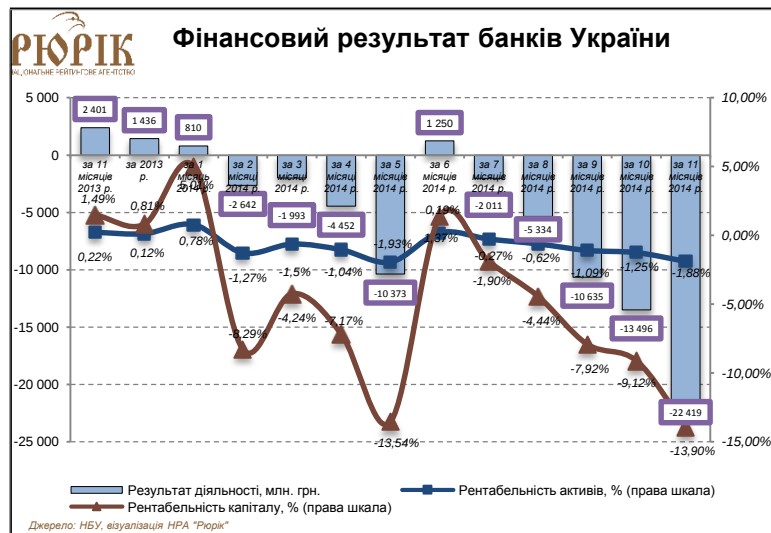


кредитних зобов'язань (особливо валютних), що, в свою чергу, негативно відобразиться на ліквідності та на капіталізації банківських установ. Вищезазначені фактори спричинили неспроможність багатьох позичальників вчасно виконувати взяті кредитні зобов'язання, що, в свою чергу, сприяло зростанню обсягу простроченої заборгованості впродовж 2014 року. Станом на 01.12.2014 р. обсяг простроченої заборгованості складає 123 846 млн. грн. та відповідає 12,3% клієнтського кредитного портфеля. Варто зауважити, що для захисту позичальників, котрі мають зобов'язання перед банківськими установами за споживчими кредитами в іноземній валюті, з 11 червня 2014 року вступив в дію закон «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті». Крім того, 03 липня 2014 року в першому читанні ВРУ був ухвалений законопроект №4185а-2 «Про реструктуризацію кредитних зобов'язань з іноземної валюти в гривню», що передбачає можливість реструктуризації заборгованості за валютними кредитами за офіційним курсом НБУ, що діяв на момент реструктуризації, залишаючи при цьому попередню відсоткову ставку за боргом.

– Станом на 01.12.2014 р. **обсяг зобов'язань** БСУ складає 1 162,8 млрд. грн. Протягом листопада 2014 року обсяг клієнтського портфеля переважно внаслідок значної девальвації національної валюти збільшився на 35,25 млрд. грн. та станом на 01.12.2014 р. складає 669 503 млн. грн. Варто зазначити, що фактично з початку 2014 року відбувається відтік строкових вкладів. Причинами вилучення строкового ресурсу з боку суб'єктів господарської діяльності є економічна та політична нестабільність в державі, що зумовила виникнення фінансових труднощів, а також обмеженість доступу до кредитних ресурсів. Таким чином, підприємства змушені були вилучати власні депозити для фінансування поточної діяльності. У випадку ж з фізичними особами вилучення строкових депозитів відбувалось на фоні зниження реальних доходів населення за одночасного підвищення рівня інфляції, а також зростання недовіри до банківської системи. Обсяг готівки, що перебуває поза банківською системою за підсумками листопада збільшився на 0,3% – до 282,4 млрд. грн. При цьому, сальдо операції із готівковою іноземною валютою на міжбанківському валютному ринку є від'ємним: так, обсяг валюти, купленої банками у населення складає 175,9 млн. дол. США, обсяг проданої валюти – 197,2 млн. дол. США. Середні відсоткові ставки¹ за депозитами в національній та іноземній валюті станом на 01.12.2014 р. складають 15,1% та 7,6% відповідно (13,6% та 6,2% за попередній місяць). Протягом листопада 2014 року валютний клієнтський портфель в доларовому еквіваленті зменшився на 8,6% (2 040 млн. грн. екв. в ін. валюті), однак його частка залишається значною та складає 47,2% клієнтського портфеля. Варто зауважити, що однією з причин відтоку коштів населення є здійснення ФГВФО виплат за депозитними договорами в банках, в яких введена тимчасова адміністрація. Загалом, для недопущення різкого відтоку вкладів, НБУ було прийнято рішення про обмеження видачі коштів фізичним особам з поточних та вкладних рахунків.



– З огляду на погіршення якості активів та збиткову діяльність, **обсяг власного капіталу** банків протягом листопада зменшився на 9,31 млрд. грн. та станом на 01.12.2014 р. складає 154 426 млн. грн. Адекватність регулятивного капіталу станом на 01.12.2014 р. складає 14,03%.



– За підсумками листопада 2014 року **фінансовий результат** БСУ був від'ємним та становив (-) 22 419 млн. грн. Від'ємний фінансовий результат БСУ за підсумками одинадцяти місяців 2014 року зумовлений в першу чергу погіршенням якості активів банків, що, в свою чергу, зумовлює необхідність подальшого доформування резервів. Так, обсяг сформованих резервів за підсумками одинадцяти місяців 2014 року порівняно з аналогічним періодом 2013 року збільшився на 206,61% (48 560 млн. грн.) та станом на 01.12.2014 р. складає 72 063 млн. грн. Враховуючи значну питому вагу валютних кредитів в клієнтському кредитному портфелі та деяке погіршення якості обслуговування позичальниками кредитів, цілком ймовірно, що банки будуть вимушені доформувати резерви, що, в свою чергу, негативно впливатиме як на показники дохідності, так і на рівень капіталізації БСУ.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Національного банку України (режим доступу: www.bank.gov.ua).

Відповідальний за випуск:
Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н., Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:
Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Першин Дмитро Олександрович, тел. (044) 489-87-33 / 49 (вн. 705)

ТОВ «РЮРІК»

04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 37-41

+38 (044) 383 0476, +38 (044) 489-8733

e-mail: info@rurik.com.ua

www.rurik.com.ua

¹ За даними форми статистичної звітності №350Д.